

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanipla se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 29.

V Mariboru 21. julija 1870.

Tečaj IV.

Vojska med Prusom in Francozom je gotova.

Pred tednom je še vse mislilo, da se bode počet prepri-
spet poravnal, posebno ko se je pruski kraljevič odpovedal
španskega prestola, kar je Napoleon od pruskega kralja
zahteval in ker se je mislilo, da je to edin vzrok prepira
med Francozom in Prusom. Da to vendar ni bil edin vzrok
svaje med Prusom in Francozom in da se je Napoleon na
vsak način hotel vojskovati z Prusi, se zdaj celo jasno kaže;
ker, ko se je pruski kraljevič odpovedal španskega prestola,
je še Napoleon dalje zahteval od pruskega kralja, naj se
Prus na večne čase zaveže, da ne bode dovolil, da bi se
kedaj eden pruske kraljevske rodovine vsel na španski pre-
stol. Da bi se to tudi lahko poravnalo, je gotovo. Pruski
kralj vendar tega ni hotel, in tako je tudi on pokazal, da
hoče vojsko s Francozi. Dalje je tudi to dokaz, da sta
oba prepri iskala, ker sta se oba že više tri leta zmirom
pripravljala na vojsko.

Že od leta 1866 sem, ko so Prusi tako sijajno zmagali
pri Kraljevem Gradcu, so Francozi začeli strašno zavidati
Pruse in strune med njima so se od dneva do dneva začele
bolj napenjati, tako, da se je bilo vsak dan bati tega, kar
je zdaj prišlo, da namreč popokajo. Ošabni Francoz tega
ni mogel prenašati, da so Prusi postali tako močni od onega
časa. Prusi pa so postali strašno ošabni po oni veliki zmagi
l. 1866 in mislijo, da so zdaj že le sami gospodi v celi Ev-
ropi in da smejo že vsem drugim vladam zapovedovati. Med
dvema ošabnejšema pa se lahko najde vzrok prepira, in ta
se je našel tudi tukaj.

Vojska bode strahovita, ker kakor se čuje, si bode na-
sproti stalo više poldrugi milijon vojakov, ki so za vojsko
strašno navdušeni, in ki drug drugemu kričijo smrt. Smrt
bode spet imela strašno žetvo, ker obe stranke ste oboroženi
z novim orožjem. Ktera stranka bode zmagala, še zdaj vé
le sam Bog.

Kakor je dozdej znano, stojijo Francozi celo sami, s
Prusi pa bode v vojsko stopila vsa severno-nemška zveza
(bund) in na ta način bi Prusija imela mnogo več vojakov
kakor Franceoska; pravi se vendar, da so proti temu fran-
coski vojaki bolj izkušeni, vredjeni in vajeni.

Naj bode izid vojske kakor koli, Avstrija pri tem ne bo
nič pridobila, temuč še zgubila, ker, če se ravno ne bo nič
vtikala v boj, bo vendar sklicala svoje odpuščene vojake,
kakor je povelje že dano, in to bo spet požrlo mnogo de-
narja. — Avstrijski Slavjani pa bodo morebiti ležej dosegli
svoje pravice, če zmaga Francoz, ker če zmaga Prus, bode
njegova prevzetnost hotla zediniti vse Nemce in bo hotela
imeti Adrijo, in kaj bo tedaj z avstrijskimi Slovani, si lahko
mislimo.

Tabor pri Kapeli,

eno uro niže Radgone.

(Dalje.)

Profesor Šuman govori dalje: Pa še večji kvar izvira
iz tujih šol za naš narod. Oni mladenči, ki so se v tujih
šolah vsled izvrstne glave konečno izšolali, so večidel bili

zgubljeni za svoj narod, ne znajo ne misliti, ne govoriti za
narod, niti ne čutijo več za narod, kamo-li, da bi ga dramili,
vzdigali, učili in osvobodili. Navdušili so se za tujstvo, in
tujci so jih naučili svoj lastni rod zaničevati, zasramovati.
Odtod žalostna prikazen nemškutarije, ki nam je htela naš
krepki slovenski narod pogubiti, pokončati, izdati. Lastni
sinovi so divjali proti lastni krvi. Hvala Bogu, da samosvest
našega vzbujajočega se naroda in lastna vest in iskreno ro-
doljubje naših od sam sebe zboljšanih sinov take krvave rane
začenja celiti. Če tedaj hočete, slavni tabor! take šibe od
naše mladine in od našega naroda odvrtni, če hočete dragi
očetje, da se vaši sini učijo v takem jeziku, da morejo na-
predovati, da morejo učitelja in knjige razumeti, če želite,
da korist domačega in naravnega uka in omike se razliva
iz ust vaše naučene mladine nazaj v narod krez vse ljudstvo
slovensko, onda zahtevajte dnes, da bo v vseh šolah učni
jezik slovenski.

Nemški jezik naj se s tim ne zavrže, ampak naj se
tudi uči, da naša učeča se mladina na srednjih šolah tudi
nemški zna, toda le primerno zaradi nemščine 3—4 ure na
teden, a rečni nauki in vsa znanost naj se uči za Slovence
v slovenskem jeziku, kakor se to godi po celem svetu, ki-
tajske ne izvzeto, in kakor to veleval v § 19 ustavnih postav
izrečena ravnopravnost vseh jezikov in narodov.

Slovinci in Slovenke! znamenje tuje nadvlade je tuj
jezik v sodnji, uradih, davkarijah in vsem javnem življenju.
Stara slovanska pesem pravi: Otec je šel k očetom, prišel
je tuj človek in nam kruto zapovedoval v tujem jeziku, nam
pravdo sodil v tujem jeziku in je z nami ravnal prav po
tujskem. Te pesnikove besede so se vresničile tudi pri nas
Slovincih. Tisoč let smo čutili tujca nad seboj, ki je prav
po tujsko ravnal z nami. Hvala Bogu! časi se popravljajo,
svoboda se je prisvetila, Avstrija se je ustanovila in naš
svetli cesar je zagotovil in dal vsem avstrijskim narodom
enake pravice.

Tudi naš slovenski narod se začinja dramiti. Imeli
smo sicer že 1781 postavo, naj se sodi v deželnem jeziku.
L. 1811 je bilo veleno, naj se postave oznanjujejo prav, t. j.
v deželnem, pri nas slovenskem jeziku. Toda slovensko ljud-
stvo teh pravic ni v posest vzelo, bilo si je premalo zdram-
ljeno, komaj se je začelo narodnosti zavedati, leto 1848 je
streslo vse narode, vzbudili smo se, in ker imamo od l. 1860
sopet ustavno dobo in v postavi od 21. decembra 1867 po-
polno pravico ravnopravnosti, je pričakovati, da slovensko
ljudstvo svojo pravico ravnopravnosti tudi v posest vzame.
Kako se to zgodi?

Iskati, trkati, tirjati moramo, da bodo tudi po naših
uradih samo možje nastavljeni, ki slovenski znajo, ki da nam
odmah slovenski pišejo. Tako so vse to dobili Magjari,
Hrvat in večidel tudi Čehi in Poljaki. Zakaj mi Slovenci
ne bi?

Čuvajočih je pravica. Kaj nam pomaga pravica na
papirju. Pravica na papirju je naše dolžno pismo, iztirjajmo
si dolg, da nam pravica ne zastara, zaspi, prepade. Jaz ne
želim in ne zahtevam, da bi se kakor indi, nemški uradniki
in učitelji od tod pregnali, ampak po postavnih poti, po po-
godbah in pravično se nam naj naša pravica dá. Saj imamo
dosti domačih slovenskih uradnikov in učiteljev v službi na
tujem. Ti se nam naj domu pošljejo, in tukajšnji gospodje,
če slovenski ne znajo in se nočejo naučiti, naj se tje posta-
vijo, in prav bo. Pomislite le, kaka krivica se vam godi

pod tujim uradovanjem. Pišejo se vam tuje pisana pisma, ki jih podpisujete in ne razumete. Veleva se vam s tujim jezikom, ki ga ne umete, taka povelja nosite od Poncija do Pilata, da vam jih raztolmači, slovenska pisma vam bi pa vsako dete prebralo. Tako gubite čas in denarje. Sodniki vas sodijo, ki vas ne umejo, tedaj dostikrat krivo, življenje in premoženje je na zgubi. In vi, če ste pametni, ne bote zahtevali, da se krivica preobrne v pravico, tujstvo v slovenstvo nadvlada v svobodo? Božja in državna pravica nam daje in dovoljuje slovenske urade in slovenske šole; če jih še v istini nimamo, iztirjajmo si jih po naših poslancih, po taborjih in po vsaki pošteni in postavni poti. Ne dajmo pásti sosedu po našem travniku, postava naj bo plot, pravica daje mir in nam čast in poštovanje. Kdor zaničuje se sam, je podlaga tujčevi peti, pravi slovenski pesnik. Kristus pa pravi: Ljubi Boga nad vse in bližnjega kakor sam sebe. Ljubezen do Boga, je pravica božja, ljubezen do bližnjega je društvena pravica. Ljubimo vse narode in dajmo njim pravico, pa ljubimo pred vsem tudi sebe, in to naj bo mera, kako naj bližnje narode ljubimo. Vsi ostali ljudje in narodi znajo najprej sebe ljubiti in spoštovati in potem še le zdravnavajo ljubezen do bližnjega. Storimo tudi mi Slovenci tako in ne hvalimo in ne spoštujemo in ne branimo najprej tuje, potem še le sebe in svoj rod. Tega krščanstvo ne tirja, ampak ljubi sebe in kakor sebe ljubi tako tudi druge.

Zato pričakujem, da bote zdaj z glasovanjem enoglasno zahtevali svoje pravice, ki vam gredo pred Bogom in po postavi: naj se slovenski jezik uvede kot učni jezik v vse šole in kot uradni jezik v vse urade na zemlji slovenski.

Predsednik da glasovati o drugi resoluciji: § 19 državnih osnovnih postav se naj dejansko izpolnuje, naj se zato na slovenskem slovenski jezik v vse cesarske urade in kot podučni jezik v vse šole vpelja in sicer taki v začetku prihodnjega šolskega leta. To resolucijo so taboriti soglasno sprejeli.

(Dalje.)

Po volitvah.

Kaderkoli umni gospodar kako važno delo dokonča, pregleda še enkrat vse pripomočke, vzroke itd., za katerih voljo je delo dobro ali slabo izišlo; tako se zmirom uči in njegovo lastno poslovanje mu je izdatna šola biti vedno umnejšemu in previdnejšemu.

Zadnje volitve na Slovenskem bile so za vsakega narodnjaka trda šola, v kateri smo se marsikaj naučili; treba je te nauke si v možgane zabiti, in nikdar pozabiti.

Videli smo, da so naši protivniki povsod v prvi vrsti slovensko duhovstvo grdo napadali in črnili, vedoč: ako ta steber poderejo, bo jim lahko priti do zmage. Obče je znano, da so duhovniki po slovenskih deželah v ogromni množini iskreni narodnjaki, kateri se tudi od nemškutarških pravoslavljencev ne dajo prestrašiti, ne od svoje pravične poti odvrtni. Kako bi tudi drugače bilo? Duhovniki po slovenskih krajinah so, bi rekel, celo vsi — kar se v nemških deželah avstrijskih nikjer ne primeri — rojeni iz naroda, tedaj sinovi svoje domovine; tukaj imajo svoje ljube starše, brate in sestre, prijatelje in znance, ali je mogoče drugači, ko da svoj narod ljubijo in se za njega žrtvujejo? Veliki neumnež more tedaj biti tisti, kateri meni, da bojo kaki klateži iz mest, ali nemškutarški uradniki, ki gredo vedno s trebuhom za kruhom, ali celo trdi Nemci, ki so se tukaj večidel z vašimi žulji obogatili, ja še vas nekateri zdaj nesramno molzejo, bolje koristno svetovali, kakor narodni duhovniki in znani narodnjaki. G. Rodošegg je celo tako nesramen, da duhovnikom volilno pravico odrekuje, ko govori: v čisto posvetne zadeve, kakor je volitev dež. poslanca, se duhovni nimajo vtikati, če ravno dotične postavne znati mora. Človek, kateri drugače govori kakor vé, je grd lažnik, in taki gotovo našega zaupanja ne zasluži.

Drugo orožje, kterega se nemškutarji proti narodnjakom poslužujejo, je pa bilo povod „nemški jezik“, kterega hočejo narodnjaki zatreti, kakor oni trdijo. To orožje se je pred zadnjimi volitvami pa presneto „kunšno“ sukalo. Slišali smo, da brez nemščine se celo rokodelstva fant ne more izučiti, ne k visoki časti priti, ne k javnim uradnijam. Tudi tisto J. T. Blagotinškovo iz deželnega zbora se je nam na novo sogreto ponudilo: „Kako daleč pa prideš samo s slovenskim jezikom?“ G. Blagotinšek so trdili pred nekaterimi leti v deželnem zboru: „Od Maribora do Dravberza!!“ —

Da se je g. Blagotinšek iz Maribora proti tisti strani obrnel, kjer Frankobrod leži, to se nam čudno ne zdi, saj vemo, kam telega posinovljenega Nemca neka skrivna sila vleče. Ali da si je protinarodni kandidat v ptujskem okraju ni rajši postavil prašanje: „Kako daleč po svetu pa prideš, če drugega jezika ne znaš, nego nemškega?“ temu se čudimo? — Mi bi njemu lahko odgovorili: „Od Ptuja do Varaždina“. — Saj znate g. R. — kako ste pred 9. leti tamo morali svoja kopita pobrati in ste žalostni v Ptuj nazaj prikimali, ker vkljub svoje izvrstne nemščine v Varaždinu niste mogli več shajati, ker se je tamo narodno začelo uradovati. Vidite, „kako daleč prideš“ tudi proti Vam lahke obrnemo; — navadno pa na to odgovorimo: Slovenci smo, hvala Bogu, ne cigani, da bi se po svetu klatili, naše geslo je: Ostani doma in preživi se pošteno; doma pa navadno drugega jezika ne potrebujemo, ko materinskega. Toliko je naše ljudstvo bi rekel, skoro povsod pametno, da sprevidi: tuji jeziki človeka ne napravijo poštenega, delavnega, varčnega, umnega gospodarja; ker žalibog, vsakdanja skušnjava uči, kako med vojake odhajajoči mladenči, se tamo sicer nemški jezik, nekteri precej dobro naučijo, ali domu dospesvi, se zatega delj ne vedejo bolj urno pri delu, nekteri so še večji siroveži in neotesanci, ko tistokrat, ko nemščine še celo nič umeli niso; ja pred pridni, so potem mnogokrat huda šiba za žalostne stariše in celo sosesko. Ne tiči tedaj v nemščini sreča našega slovenskega ljudstva, ampak v tistih vednostih, ktere srce požlahtnijo in um zbistrijo, in teh se naj naša mladež pred vsem drugim v domači šoli pridno uči.

Zedinjenje Slovencev, katero vsi narodnjaki ko naj srčneje želijo, nemškutarjem hudo v oči bode; nevedne ljudi strašijo; mi hočemo Štajarsko raztrgati, davke pomnožiti, kupčijo z vinom zatreti itd.*), to reč tako stavijo ljudem pred oči, ko bi narodnjaki hteli med Nemci in Slovenci napraviti grozno prepad, da eden do drugega več priti nebi mogel. Ali bomo na nemški meji postavili kinežki zid, in Nemci nam ne bojo mogli železa, in mi jim ne vna pošiljati. Tako si menda tudi oča Marinč od sv. Urbana to reč mislijo, ker so po volitvi 23. jun. Hermanove volilce hudo kregali, rekši: „Zdaj ste napravili vi tumelni vi, vaši in vaših otrok otroci še bodo pomnili to volitev in trpeli!“ Le potaložite se, ako dosegnemo svoj namen in se zedinimo, ne bo v Ptuju zatega del en lot manj železa; in ker se do tistih dob „Oberštajarci“ vinopitvini ne bodo odpovedali, bodo tudi zanaprej dobro kapljico knpovali, kjer jo bodo bolj po ceni dobili, če tudi v sredi Slovenije. Kar dače zadeva, so že lani g. dr. Vošnjak dokazali, da je neresnično, da bi se zatega delj, če se zedinimo, dače pomnožile, ja celo znižati se morajo. Od deželnih stroškov samo Gradec 1 milijon požre, tamo se slovenski denar rabi za nemško gledišče, najdenišnico (Findelhaus) itd. Koliko se stori z deželnim denarjem za ceste, uravnanje rek, za šole v nemških okrajih in koliko v slovenskih? treba samo deželne račune pregledati, in vsak se lahko prepriča, da s svojimi 35 % v deželno blagajnico presneto dosti plačujemo gledé na dobrote, ktere se nam delijo.

Konečno še naj omenim, kaj sem saj pri volitvi v Ptuju opazil: kjer so ljudje bolje premožni, neodvisni in bolj skrbno slovenske časnike in knjige berejo, se tudi bolj zavejo svoje narodnosti, se ne dajo tako lahko od nemškutarjev zmotiti. Zato so prebivalci na obeh straneh Pesnice ko en mož, narodno volili. Srednje Haloze, in gornje ptujsko polje nas je letos pri volitvi v okrajni zastop in v deželni zbor večidel zapustilo. Srednje Haloze imajo Ptujčani, naj bolj g. L. v rokah; nekoliko iz lastne nemarnosti, nekoliko zavoljo drugih nesrečnih razlogov so ti reveži nekterim bogatinom hudo zadolženi, in kakor ti trobijo, tako oni radi ali neradi plešejo.

Naj bolj smo se čudili Urbančanom, kateri so, mislim razun enega vsi, protinarodno glasovali. Ta prijazni kraj, s svojimi dosti premožnimi prebivalci, prelepimi hribi, kjer žlabna trta rase, tu, kjer je od nekdanj že bilo mnogo narodnih dijakov, tu, kjer je svoj čas Šamperl svoje mične slovenske pesmi peval; tu, kjer je leta 1848 na naj višem holcu velikanska narodna zastava veselo vihrala, ta kraj — se nam je izneveril! — Narodnjaki, urno na delo, podučujmo vsak v svojem krogu naše ljudstvo, bistrimo um, kdor spozna svoje prave prijatelje in se jih v vseh okolnostih neomahljivo drži.

*) O koristi zedinjenja pozneje obširno.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Bolezni sadnega drevja in njih zdravila.

Kakor živina zboli in oslabi, ali pa celo pogine, če se ji ne pomaga, tako tudi drevje, če sadjorejec bolezni drevja ne pozna in v pravem času ne pomaga. Najnavadnejše bolezni sadnega drevja so:

R a k.

Kadar se po deblu ali po vejah rujave ali črne kraste pokažejo, in rapove bunke ali trobljive jamice naredijo, ki se po drevesu razširjajo in globokeje v les segajo, je znamenje, da drevo raka ima. Rak potem postane, če se koža tačas, ko je les v muzgi, odere ali odrgne in rani.

Ta bolezen se ozdravi, če se v jeseni ali spomladi, ko muzga ne teče, ves tak gnjil les izreže, do zdravega, in z vrtnim mazilom rana zamaže, če je rak v deblu; če je pa ktera veja taka, se odžaga pri deblu in rana zamaže. To pomaga pri takem drevju, ktero še ni predebelo, in pri katerem še ta bolezen ni pregloboko v les zašla; in če se poseka in drugo posadi.

Trohljivost.

Trohljivo duplo je taka bolezen drevesa, da deblo v sredi izgigne in votlo postane; pri vsem tem je drevo po koži in po vejah zdravo in sadje rodi. Ta bolezen ima svoj začetek največkrat od napčnega cepljenja, če se rana dobro ne zamaže, da se les začne v skladu sušiti, čeravno koža preraste, v sredi pa vendar les dalje gnjuje; ali če se drevesu kak verh odlomi ali odseka in rana ne zaceli; ali če pri presajenju se korenina v sredi razkolje, da gre gnjiloba od tal proti vrhu. V časi pa tudi črv od spodaj gori ali od strani v les je, in les gnjiti začne. Iz črvojedne se najlože spozna, kje da je; črv se mora brez odloge s svilo ali dratom, ki se v luknjo porine, ko se mu je malo konec zakrivil, umoriti in izpotegniti. Tej bolezni ni lahko v okom priti ali je odpraviti. Sad takega drevesa ni tako dober, kakor je zdravega.

S m o l i k a.

Smolika je, kadar drevo po koži črno kakor ožgano ali dimasto pribaja in koža odstopi, ali pa muzga iz njega solzi, ki se kakor smola strdi in grampasto bunko naredi, kar sčasoma drevo konča. Ta bolezen dobi večidel kosčično sadno drevje, marelice, breskve, črešnje in češplje; kedaj pa tudi jabelka in bruske.

Drevo smolikasto postane, če ima preveč živeža, če blizo kake gnojnice stoji, če mu je preveč pognojeno. Tudi pozni mrazi, ko je drevo že muževno, muzgo strdijo in skazijo, da se lesne žilice potem zagostijo in grampe po koži naredijo. Tako drevo se ozdravi, če prepozno ni, ako se mu vsa smolika do zdravega lesa izreže in rana z drevesnim mazilom zamaže.

M a n a.

Mana ali medena rosa, je kakor v sladko reč spremenjuna muzga, ktera bi bila morala cvetne popke narediti za prihodnje leto. Tako drevo nima ne letos ne prihodnje leto sadnjih popkov, in listje dolgo pikasto ostane, kder je izpota medena rosa bila; na hruškovem in jabelnem listju je zjutraj večkrat tako obilna, da se cedi po perju ali listju, če ga bče ali mravlje prej ne popijejo. Temu se ne vé v okom priti. V kratkem topel dež, je najboljša pomoč.

O s k r u m b e.

Oskrumbe dobi drevo v slabi prsti, ki poletna vročina muzgo prepeče in skazi. Spozna se na tem, da začne koža na drevesu od tal proti vrhu dimna ali sajasta, s časoma pa krastova in grampasta pribajati. Drevo neha rasti in medli tako dolgo, da se usuši, če se mu hitro ne pomaga.

Pomaga se mu tako-le: Vso bolno kožo mu gre izrezati do zdrave, zelene kože, in rano z mazilom zamazati, drevesu pa boljše prst dati; in če je suša, mu nekaj časa pomakati. Ako je drevo še mlado, se naj presadi v boljše zemljo.

M a h.

Če drevo v pusti zemlji stoji, in nima zadosti živeža, da bi moglo čvrsto rasti, ali pa je na koreninah poškodovano, da so jih miši ali črvi oglodali, ali je drevo sicer zanemarjeno; takega drevesa se mah najraje loti, ki ga zlo muči, da ne le ne raste, ampak tudi ne rodi. Prva pomoč v tem obstoji, da se omenjeni vzroki odstranijo. Potem se mah po deblu in vejah čisto ostrga, s slamo, s ščetjo ali krtačo, ali pa s staro metlo dobro obdrga, in s cunjjo v lugu namočeno, drevo umije; zadnjič pa z apnom pobeli, da mah popolnoma pogine, in kar je mrčesa v skorji, se pokonča. Tako se drevo pomladi, in je v kratkem spet rodovitno.

Dopisi.

Iz Maribora 17. dné t. m. obhajali smo tukaj prvi shod za osnovanje katoliško-politiškega društva. Zbralo se je bilo blizo 500 ljudi iz mesta, največ pa iz mariborske okolice, kar je posebno veselo znamenje, da Slovenci poduka v političkih rečéh želé. — Govorili so najpreje milostlj. knezoškof, ter v prisrčni besedi poudarjali posebno dve reči, ki ste tudi društvu poglavitni namen. Prvič so lepo razložili, kako važno da je, v sedanjem času katoliško zavednost si vzbujati. Katoliška vera pravega napredka v nobeni reči ne zavera, ampak le varuje, da človek pravega pota ne zgubi. Drugič so omenili stvar, ki je zares vsej Avstriji vogelui kamen; in to je pravica, ki mora vsem narodom ednaka biti. Enakopravnost so povdarjali viši pastir, in tega ravnila se hočejo tudi držati, ker je v škofiji med Slovenci tudi Nemcev.

Potem sta nemški govorila povabljena gospoda iz Gradca, č. g. J. Karlon, „Volksblat-u“ vrednik, razlagal je v jasni besedi, kako koristna da so konservativna politička društva, ktera so najboljša šola, ako hočemo dobrega sadú od ustave, ki nam je dana. V Mariboru — pravi govornik — ima središče biti za vsa društva po dolnji Štajarski, kakor je v Gradcu središče za gornjo stran. Več ko bode društev in društvenikov, več bo tudi veljal njih glas, kadar bodo govorili. — Drugi govornik iz Gradca je v prav šaljivi besedi razlagal, da so dosedanje poskušnje, kako Avstrijo na trdne noge postaviti, sicer veliko denarja stale, pa vendar spodletele. Obrnilo se bo na bolje, ako pamet in pravica zmagate, za kar se tudi katoliško-politiška društva poganjajo. — Oba govora sta bila, kakor sta tudi zaslužila, z navdušenjem sprejeta.

Med nemškima govoroma sta se vrstila dva slovenska. Govorila sta g. g. dr. Ulaga in vrednik „Slov. Gospodarja“. Prvi je razložil pomen in potrebo konservativnega političkega društva v umevni, prostim Slovence primerni, veselo sprejeti besedi. Dr. Prelog pa je posebno pobijal laži liberalizma, ki nas sili, da se mu z združeno močjo ustavljamo.

Drugi shod bode 31. t. m. na istem mestu, in med tem časom se vpisuje v društvo. Slovence mariborskega okraja pri tej priliki prisrčno vabimo, k društvu pristopiti, ki hoče posebno za nje skrbeti. Pravi domoljubi gotovo ne bodo zamudili lepe prilike, ki se jim po tem društvu ponuja, dramiti in učiti narod, da se zavé, poguma dobi in zanaprej bolj čvrsto postopa.

Od sv. Miklavža blizo Ormuža. Malokdaj je kaj slišati in čitati o tej okolici, pa vendar smo prav živi ljudje. Jako se potezamo za narodno stvar, kakor ves ljutomerski in ormuški okraj. To nam svedoči volitev deželnega poslanca v Ljutomeru, kder je bil skorej enoglasno izvoljen narodni kandidat g. Kukovec. Mislimo, da tudi malokje tako narodnost klije kakor tukaj, in to nam svedoči prvi tabor na celem slovenskem svetu, kterege so tukajšni slavni rodoljubje sklicali v Ljutomeru. Slov. časnikov nam hvala Bogu ne manjka, kteri nas dobro podučujejo.

Slovenske pevce tudi imamo, kteri nas pri kapljici vina z lepimi podučljivimi pesmicami razveseljujejo. Posebno hvala pa si zaslužijo izvrstni pevci g. Jože Moharič v Hermancu, g. Anton Jerebič pri sv. Miklavžu in Juri Tomažič v Vuzmetincih. Slava njim.

V Ljutomeru je neki „Volksbildungsverein“ na svitlo prišel, kteri meče mreže, da bi nas vlovil in pod se spravil, kar mu bo vendar, hvala Bogu, spodletelo, ker nam je Bog toliko razuma dal, da vemo, kaj je za nas prav in kaj škodljivo.

Tudi pri volitvah v deželni zbor je to društvo neke knjižnice trosilo po naših okolicah, kakor: „Wen wählen wir“, potlej že slovenske knjižice: „Koga naj volimo“, ali vse je bilo zastoj, volilci so volili po svojem dobrem razumu g. Kukovca, knjižice pa so celo za nekaj posebnega porabili. Mislimo, da so tako tudi volilci drugih krajev naredili, in prav so imeli.

Minole so volitve, in mi ubogi štajarski Slovenci imamo samo šest zastopnikov v deželnem zboru, kateri bodo za nas govorili, čeravno nam jih po pravici gre više dvajset; pa naj bo, upajmo na boljše čase in posebno na to, da se bodo naši bratje tudi pri Mariboru drugoč boljše obnašali pri volitvah, in ne bodo silili tujcev, temuč prave naše narodnjake in zagovornike naših pravic. Zanašamo pa se tudi na močno podporo drugih slovanskih bratov, ki bodo gotovo tudi nam pomagali kakor do zdaj, in potem bomo gotovo dosegli, kar vsi skupej želimo, namreč, zedinjeno Slovenijo.

Zdravilske stvari.

Neke grde bolezni in navade.

(Dalje.)

Naš vid razžalijo največkrat drugi ljudje, posebno s tim, da nimajo v redu svoje čute in imajo grde oči, nos, usta in ušesa.

1. Oko postane grdo in za vid drugega neprijetno, če imajo trepavnice krvave robe, če je oko zmirom solznato, ali če teče iz njega zleza (šlajm) ali če se zleza nabira v notrajnem kotu oka, ali pa če so trepavnice krastove. Vse te bolezni pridejo največkrat od nesnage, če se oči namreč vsak dan dobro ne snažijo, dalje pridejo te bolezni tudi od vetra, praha, dima, ostrih blapov, velike vročine, premočne luči itd. Pri takih boleznih se mora pred vsem drugim oko, kakor naj bolj varovati in marljivo snažiti. Oko se mora zato večkrat na dan dobro izprati, ne vendar taki, ko se ustane, temoč nekoliko kesnej, in tudi nikdar ne z mrzlo vodo, temoč vsikdar z mlačno, in če je mogoče, z mehko vodo — deževnico ali potočnico. — Tudi se oko ne sme prati s gobo, temuč ali z golo roko ali pa s čisto plateno cunjo. Kapanje očes v mrzli vodi pa je celo škodljivo.

Če se iz očes zmirom cedi mnogo zleze, se morajo očesa z belim robcem prav marljivo snažiti, taki robec vendar ne sme nikdo drugi rabiti, ker drugače bi znal tudi enako bolezen dobiti. Če taki zlezni tok dolgo traja, ali je zlo obilen, se mora zastran tega poprašati zdravnik. — Če so trepavnični robi krvavi, se morajo z vražjim kamnom (Lapis infernalis) večkrat na dan malo pomazati. (Dalje.)

Politični ogled.

Avstrija se zdaj pre ne bo vtikala v boj, kar želijo vsi njeni narodi, zvun morebiti nekterih Nemcev, ki posili hočejo biti Prusi, in kateri bi zato najrajše vidili, da bi Avstrija šla zdaj najprej proti Francozem in potem celo spat. Državni zbor se morebiti za časa vojske celo ne bode sklical, in morebiti tudi deželni zbori ne.

Ogerska vlada je za to, da se Avstrija celo ne vtiče v vojsko, in da se celo nebi oborožila, temuč celo mirna ostala, to je tudi najpametnejše, saj še v notranjem ni napravljen mir med narodi, denarja pa celo nimamo, tedaj nam je mira tako potrebno kakor košček vsakdanjega kruha. Od vseh strani avstrijskih dežel grejo prošnje do cesarja, da se naj vlada celo ne vtiče v boj, in da se bode to zgodilo, je cesar pre z lastnoročnim pismom Napoleonu naznanil. — Dalje je vlada tudi prepovedala celo izvažanje konjev in živeža iz avstrijskih dežel.

Ruska se pre izpočetka ne bo vtikala v boj, ker je vendar s Prusko v zvezi, bo gotovo tudi stopila na bojišče, če bode Pruska pobita in tedaj bi boj znal postati evropski. Bavarska in badenska armada je sklicana na vojsko in se bode združila s Prusi.

Odanski se je izpočetka govorilo, da bode pristopila k Francoski, zdaj pa se spet poroča, da ostane celo nevtralna.

Italija bo ostala nevtralna, ker ji je Napoleon obljubil, da ji prepusti Rimsko.

Na Pruskem je vse strašno navdušeno za vojsko, in vse kriči „smrt Francozom“.

Francoski narod je pre zlo za vojsko, in po Parizu se kriči „smrt Prusom, živel cesar Napoleon.“

Španija se boja celo ne bode vdeležila, in ravno tako tudi Anglija ne. Vsa Evropa je zlo nemirna, vse se boji te strašne vojske, samo Turk puši mirno svoj tabak in se zdaj pogaja z egiptovskim podkraljem, ki je prišel v Carigrad.

Novičar.

(Naš preč. knezoškof Maksimilijan) so prišli pretekli tedeu spet srečno domu iz Rima.

(Vis. čast. g. Zorčič) dozdajni stolni dekan v Mariboru, je imenovan za stolnega prošta v Mariboru.

(Preiskava zastran napada v Novi vasi) na narodnjaka in kandidata dr. Sernea in Radaja je sicer odvzeta bistrički okrajni sodniji, in jo bode vodila okrožna sodnija celjska, gre vendar zlo počasi naprej, pa saj je še čas, saj niso bili tepeni Nemci.

(Nemški časnik „Freiheit“), ki je vedno grdo napadal cerkev in dubovne, je zdaj c. k. namestnija v Gradcu po tiskovni postavi celo ustavila.

(Učitelji dolnje Štajarske) pripravljajo za prihodno jesen velik shod učiteljev, s katerim bode tudi v zvezi razstava učnih pripomočkov. Res prav koristno postopanje.

(Deželni odbor na Koroškem) je za najboljši popis Koroške zgodovine za šole, razpisal 400 gold. darila.

(G. dr. Franc Bratkovič) pride prihodnji mesec za odvetnika na Krško. Rodoljubni in pravicoljubni dobijo v njem dobrega podpornika.

(Kranjski deželni odbor in Ljubljansko mesto) sta v prepiru zarad stroškov za mestne uboge, ki so se prihranili v deželni bolnišnici in katerih mestni zbor noče plačati. Mestni zbor se je pritožil pri državni sodniji na Dunaju, in tamo bode obravnavava zastran tega 22. t. m.

(Dr. Toman) je še zmirom zlo bolen, in se zdaj nabaja v Rodaun-u blizo Dunaja, od ondot je pisal nekemu rodoljubu v katerem pismu pravi, da če bode šlo po sreči, še le bode mogel v poldrugem ali dveh mesecih „mirno“ po ravnem hoditi. Bog daj spet popolno zdravje vele zasluženemu možu za slovenski narod.

(Veliki požar) je spet bil 11. t. m. v Carigradu ter je pogorelo 1500 hiš večidel ubogih prebivalcev.

(Slovenski globi) se bodo v kratkem dobivali pri knjigo-tržcu g. J. Giontini-ju v Ljubljani.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	dinu							
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	55	4	75	5	—	4	80
Rži	3	80	3	50	3	80	3	—
Ječmena	3	—	3	20	3	70	0	—
Ovsa	2	—	2	50	2	50	3	—
Turšice (koruze) vagan	3	55	3	60	3	40	3	70
Ajde	3	80	3	—	3	60	2	75
Prosa	2	80	2	40	3	50	2	50
Krompirja	1	70	1	80	1	70	1	90
Govedine funt	—	20	—	27	—	26	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	24
Svinjetine črstve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	11	50
" 18" "	—	—	6	30	5	60	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	8	—
" 18" "	—	—	4	20	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	90
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	80
Sena cent	1	20	2	—	1	90	1	90
Slame cent v šopah	1	20	1	40	1	20	1	50
" " za steljo	1	—	1	—	1	—	1	—
Slanine (špeha) cent	38	—	42	—	40	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleondor velja 10 fl. 92 kr. a. v.

Ažijo srebra 129.50.

Narodno drž. posojilo 59.—.

Loterijske srečke.

V Gradcu 16. julija 1870: **50 64 72 33 63**

Prihodno srečkanje je 30. julija 1870.